

De afrekening

Liturgiesuggesties:

Opwekking 392

Psalm 122: 1 en 2

Psalm 119: 12

Jesaja 42: 1-7

Psalm 98: 2 OB

Lucas 19: 11-27

Psalm 98: 4 OB

Schriftberijming 12: 1, 3, 4 en 5

Gezang 300: 1 en 2

***

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Twee dingen die me de afgelopen week sterk bezig hielden.

Misschien was u er ook bij - vorige week zondag - toen br. Rinze Postuma vertelde over het werk van TWR.

Trans World Radio.

Hij vertelde dat op dit moment 95 - 97% van de wereldbevolking via de radio bereikt kan worden.

Binnen 10-15 jaar, zo verwacht hij, zal iedereen op aarde - 100% van de wereldbevolking - het evangelie van Jezus Christus kunnen horen in een voor hem of haar verstaanbare taal. Binnen 10-15 jaar!

Dat is het eerste wat de afgelopen week bij me bleef hangen.

En het tweede is wat ik weer eens las in Mattheüs 24 vers 14.

Deze tekst: "En dit evangelie van het Koninkrijk zal in de gehele wereld gepredikt worden tot een getuigenis voor alle volken, en dan zal het einde gekomen zijn."

Jezus spreekt deze woorden in zijn afscheidspraak: De rede over de laatste dingen.

Gezeten op de Olijfberg vertelt/profeteert Hij wat er aan zijn wederkomst zal voorafgaan.

"En dan zal het einde gekomen zijn ..."

Als het evangelie gepredikt is aan alle volken.

Zullen we het dan binnen 15 jaar mogen meemaken?

Jezus terugkeer op aarde?

Zal dan het Koninkrijk van God op aarde ... werkelijkheid worden?

Ik kan me voorstellen als je jong bent - ach dan maak je je niet zo druk over de wederkomst van Jezus.

Dan geniet je van het leven.

Onbekommerd, onbezorgd.

Als je jong bent ben je met heel andere zaken bezig.

Maar stel je nou toch eens even voor:

Jezus komt over - pak weg - 10 tot 15 jaar op aarde terug.

Wat zou Hij dan van jouw leven zeggen?

Van je levensstijl, van je houding tegenover anderen, van je vrienden, je woorden en je daden?

Wat zou zijn oordeel zijn?

Het is, broeders en zusters, jongelui, een gelijkenis die heel ons leven op scherp zet. De gelijkenis van de ... afrekening.

Als je aan je Heer - aan Jezus - moet vertellen wat je gedaan hebt.

Met zijn evangelie.

*

Maar om de gelijkenis goed te kunnen plaatsen in de tijd waarin Jezus hem vertelt eerst iets over de achtergrond.

We moeten daarvoor terug naar het jaar 4 van onze jaartelling.

In dat jaar stierf namelijk koning Herodes.

U weet wel, Herodes de Grote.

De man van de tempelbouw in Jeruzalem en van de kindermoord in Bethlehem.

Herodes stierf.

En zoals dat toen ook al gebruikelijk was ... hij liet een testament na.

In dat testament wees hij zijn zoon Archelaüs aan als zijn opvolger.

Nu moet u weten dat Herodes nogal eens zijn testament had laten veranderen.

De laatste keer was vijf dagen voor zijn dood.

De dag waarop hij - met toestemming van keizer Augustus - zijn oudste zoon

Antipater had laten terechtstellen.

Herodes had nogal wat zonen en dochters.

Hij was maar liefst met tien vrouwen getrouwd geweest.

En nu Archelaüs tot opvolger van zijn vader was aangewezen ... pikten z'n broers en z'n halfbroers dat niet.

Het gevolg hiervan was dat Archelaüs naar Rome moest om bij de keizer zijn zaak te bepleiten.

Bij de keizer in Rome moest hij proberen steun te krijgen voor zijn koningschap in Israël.

In Rome zou hij zich dan tot koning van de Joden laten kronen om daarna terug te keren naar Jeruzalem.

Maar wat gebeurt er ... Voordat Archelaüs tot koning gekroond kan worden verschijnt er een delegatie van het Joodse volk.

Zij verzoeken de keizer indringend ... om toch maar geen zoon van Herodes - de tyran - tot koning der Joden te laten kronen.

'Wij willen hem niet als koning.

Nee, dan maar liever onder een romeinse stadhouder.'

De Joodse delegatie keert teleurgesteld naar Jeruzalem terug.

Weliswaar wordt Archelaüs geen koning over héél het rijk van zijn vader - dat rijk wordt onder drie zonen verdeeld - maar Archelaüs wordt wel viervorst, zeg maar groothertog, over het belangrijkste deel van dat rijk: Judea en Samaria.

Wat gebeurt er?

Wanneer Archelaüs uit Rome terugkeert ... beloont hij zijn vrienden, die hem trouw zijn gebleven.

Maar tegelijk neemt hij bloedig wraak op zijn weerspannige onderdanen.

Het resultaat: één groot bloedbad, van Jeruzalem tot aan Samaria toe.
En om het verhaal af te ronden: Archelaüs wordt na 12 jaar bloed-bestuur ...
uiteindelijk door de keizer ... afgezet en verbannen.
Hij sterft in Frankrijk in de leeftijd van 38 jaar.

*

Wanneer Jezus, broeders en zusters, jongelui, zijn gelijkenis van de ponden vertelt ...
moet er een schok van herkenning door hen zijn heengegaan.
Schokkend en shockerend ... is de betekenis van Jezus' woorden.
Hij wil dat zijn discipelen ervan doordrongen worden wát hen te wachten staat in
Jeruzalem.
Daarheen is Jezus op weg.
En de mensen die Hem op die reis vergezellen zijn er stellig van overtuigd dat Jezus
daarheen op weg is ... om tot koning te worden gekroond.
Immers Jeruzalem, dat is de stad van koning David.
Hier heeft vanouds de troon van de koningen van Juda gestaan.
En wanneer Jezus Zich - in Jeruzalem - tot koning zou laten zalven en kronen zou
ongetwijfeld het Koninkrijk van God zichtbaar worden.
Dat lezen we in vers 11: "Toen zij daarnaar luisterden, sprak Hij nog een gelijkenis
uit, omdat Hij dicht bij Jeruzalem was en zij meenden, dat het Koninkrijk van God
terstond openbaar zou worden."

Er staat dus heel wat te gebeuren.
Althans, dat denken de mensen, dat denken de discipelen.
En ze zien het al helemaal vóór zich.
Ze zijn er vól van.
Vol verwachting klopt hun hart.
En hoewel Jezus duidelijk gezegd heeft, dat Hij naar Jeruzalem ging om daar te lijden
en te sterven, hebben ze daar niets van begrepen.
Jezus' woorden kloppen niet met hun verwachtingen.
De Koning, de Messias, die zij verwachten en die aan hun verwachtingen moet
voldoen, dat zou iemand moeten zijn, die met ijzeren hand ... de Romeinen uit het
land zou moeten verjagen.
Een krachtig en een krachtdadig figuur.
Iemand die schoon schip zou maken.
Iemand die van aanpakken wist.
Gedragen door het volk, dat Hem als onbetwiste Leider had gekozen en
geaccepteerd.

En daarbij kwam ook nog: De discipelen hebben zich helemaal vastgebeten in de
gedachte dat Jezus zijn koningschap over Israël in hún dagen - dus binnen zéér korte
tijd - zou aanvaarden.
Ze denken: Jezus gaat naar Jeruzalem.
Daar wordt Hij gezalfd en gekroond als koning van de Joden - denk maar aan het
opschrift op het bordje boven Jezus' kruis.
En dan neemt Hij zijn intrek in het paleis van stadhouder Pilatus.
En zij zélf?

Zij zullen naast Koning Jezus de belangrijkste posities mogen bekleden in dat Koninkrijk van God.
Maar een Messias, die moet lijden en moet sterven ... dat kunnen ze zich met Jezus niet voorstellen.
Dat past niet in het beeld dat zij van Hem hebben.
Begrijpt u, gemeente, hoe opgewonden de discipelen worden?
Kijk maar hoe enthousiast de mensen zijn. Jezus is populair, geliefd, bemind onder het gewone volk.
Hij wordt door hen op handen gedragen.
En hoe dichter ze Jeruzalem naderen, hoe meer er door hun hoofden speelt.

*

Het is zo herkenbaar.
Ook voor ons.
Je kunt zó met iets bezig zijn.
Je kunt je in iets zó vastgebeten hebben.
Dat je doof en blind bent voor wat anderen tegen je zeggen.
Dat je niet in de gaten hebt, dat de weg soms anders móet zijn.
Gefixeerd, gebiologeerd.
Zo moet het, zo zal het.
Het komt niet in je op dat het ook wel eens anders zou kunnen gaan.
En natuurlijk hebben Jezus' discipelen ... zijn woorden gehoord:
'Wij gaan naar Jeruzalem en dáár zullen de profetieën aan Mij vervuld worden.
Dáár zal Ik lijden, sterven en opstaan uit de dood.'
Natuurlijk hebben de discipelen dat echt wel gehoord.
Maar ze kunnen met die woorden van Jezus niets beginnen.
Het past niet in hun plaatje.
Het past niet in hún plan.
Jezus wordt straks in Jeruzalem gezalfd tot koning.
Dat staat vast.
Zo vast als de tempel in Jeruzalem.
En dan vertelt Jezus hun de gelijkenis van de ponden.
Inhakend op een schokkende gebeurtenis uit de Joodse geschiedenis van die tijd.
Met slechts één doel: hun gedachtenpatroon te doorbreken.

*

"Een man van hoge geboorte trok naar een ver land.
Om voor zich de koninklijke waardigheid in ontvangst te nemen.
En daarna terug te keren."
Iedereen moest aan Archelaüs denken.
Zoon van Herodes.
Hij is die man van hoge geboorte.
Wij weten meer.
Zij zien in deze gelijkenis - achter Archelaüs - Jezus zélf staan.
'Het is niet zo dat Ik naar Jerúzalem ga om het koningschap in ontvangst te nemen.
Dat moet gebeuren in een ver land!'
In een ver land. Jezus doelt daarmee op de hemel.

Jezus moet, gemeente, eerst naar de hemel gaan om daar zijn koninklijke waardigheid in ontvangst te kunnen nemen.
En als dat gebeurd is, als Jezus gezalfd en gekroond is door de engelen van zijn Vader, dan kan Jezus ook terug komen.
Naar deze aarde. Om hier - als Koning - te regeren.
Zijn slaven, zijn discipelen, blijven na zijn hemelvaart achter.
Zij zullen, uit naam van hun Heer, zijn bezit moeten beheren.
Daarover gaat het in deze gelijkenis van de afrekening.

*

Tien van zijn slaven laat hij bij zich komen.
Tien, dat is een afgerond getal.
Zoveel vingers heb je aan je beide handen.
Aan elk van zijn slaven geeft hij een pond.
Drie maanden salaris voor een zgn. dagloner.
De laagst betaalde werknemer van die tijd.
Drie maanden minimumloon.
Da's nou niet een bedrag waar je veel mee kunt doen.
Je kunt er geen geweldige bokkesprongen mee maken.
Je kunt er niet een groot project mee op poten zetten.
Je moet er mee - om zo zeggen - op de kleine steentjes mee blijven lopen.

Betrek het maar op jezelf.
De opdracht die Jezus geeft gaat niet boven onze macht.
We krijgen niet de hele wereld op onze schouders.
Daar zouden we onder kunnen bezwijken.
We zouden er door verpletterd kunnen worden.
Gelukkig, Jezus geeft ons een opdracht die we kunnen overzien.
Een opdracht die we aan kunnen.
Elk ... één pond.

Dominee, welke opdracht bedoelt u eigenlijk?
In de loop van de geschiedenis heeft men dat op een verschillende manier toegespitst.
* Zo dacht men in de oude kerk aan de opdracht om het evangelie te verkondigen.
Het pond dat Jezus geeft is: het evangelie.
Daarmee moeten we aan de slag.
* Anderen denken aan de opdracht tot naastenliefde.
We moeten het pond: de liefde van Jezus voor de naaste ... vermenigvuldigen.
* Ik denk aan wat anders.
Als we weten dat het evangelie naar Lucas en dat andere bijbelboek: Handelingen ... door één en dezelfde auteur werden geschreven, dan kan het niet zo moeilijk zijn wat Jezus met dat pond bedoelt.
Wat was het, dat Jezus bij zijn heengaan naar zijn Vader - in dat verre land van de hemel - voor al de zijnen achterliet?
Dat was zijn Geest!
Zijn Geest komt op ieder die bij het pinkstergebeuren betrokken is.
De Heilige Geest, de Geest van Christus, is voor ieder dat precies gelijke pond.

*

Ieder één pond. Voor ons, broeders en zusters, jongelui, is dat nog steeds zo. Jezus geeft ons allemaal het pond van zijn Geest. En daarbij wordt niemand bij Jezus ... overbedeeld. Niemand hoeft zich ook bij Jezus onbedeeld te voelen. Het ene pond, de ene Geest, is bij Hem ook voor een ieder van ons te ontvangen. Als je de overeenkomstige gelijkenis in het evangelie naar de beschrijving van Mattheüs leest valt op dat elk van de slaven niet één pond ontving, maar verschillende talenten. De één ontving er vijf, een ander twee, een derde één talent. Bij Mattheüs valt zo de nadruk op de verschillende gaven van de Geest. Bij Lukas is het de één Geest die achter de veelheid van zijn gaven staat.

*

Werken met het ene pond.
Totdat Jezus terugkomt.
We volgen in deze weken die voorafgaan aan Goede Vrijdag en Pasen ... Jezus' opgaan naar Jeruzalem.
Het is de weg gaan van het lijden, de verhoging aan het kruis en van de opstanding uit de dood.
In Jeruzalem zal Hij afscheid nemen om naar een ver te land gaan.
Maar ook deze gelijkenis houdt al de belofte in van zijn terugkeer.
Zijn discipelen en ook wij krijgen de opdracht op met het pond van de Geest aan het werk te gaan.
Dat betekent concreet: Wie vrucht wil dragen kan dat alleen maar verwachten van de Geest.
Wie christen wil zijn kan alleen maar leven uit de kracht van de Geest.
"Niet door kracht, noch door geweld, maar door mijn Geest zal het geschieden" houdt God zelf ons voor.

Hoe je dat pond, hoe je die Geest kunt ontvangen?
Door je Bijbeltje te openen en door daarin te lezen.
De Geest van Christus laat zich vinden in het Woord van de Bijbel.
Door het Woord van de Bijbel wil de Geest tot ons spreken.
Door het Woord van de Bijbel wil de Geest ons leiden.
In gebondenheid aan het Woord beleven we de gebondenheid aan de Geest schrijft wijlen professor Versteeg.

*

In de kracht van de Geest vrucht dragen voor Jezus.
Wij allemaal, broeders en zusters, jongelui, krijgen van Jezus de opdracht om vrucht te dragen.
Om winst te maken met datgene dat ons is toevertrouwd.
Of je nu op de onderste sport van de maatschappelijke ladder staat of helemaal bovenaan.
Of je nu 10, 20, 30, 40,50, 60, 70, 80 of 90 jaar bent.

Of je nu veel tijd of weinig tijd hebt.
Wat heb je met de opdracht van Jezus gedaan?

De zin van ons leven bestaat, gemeente, in winst maken voor Jezus, voor God, voor het Koninkrijk.

Aan de gang gaan met het pond dat ons is toevertrouwd.

Ieder één pond. Ieder evenveel.

In de theorie van Gemeenteopbouw wordt gesteld dat ieder christen tenminste één gave van de Heilige Geest heeft ontvangen.

Om daarmee aan het werk te gaan in Gods Koninkrijk.

Weer een uitleg van de betekenis van het pond.

De opdracht om aan het werk te gaan is voor iedereen hetzelfde.

Om daarmee "in het minste dat ons is toevertrouwd ... getrouw te zijn."

Prachtige uitdrukking vind u niet?

D'r zit ook een woordspeling in: Toevertrouwd ... getrouw.

Jezus vertrouwt ons zijn eigendommen/zijn geestelijk kapitaal toe.

Jezus vertrouwt ons zijn Geest toe.

Wij mogen daarmee getrouw aan het werk.

Trouw - van Jezus' kant en van onze kant.

Van twee kanten. Een relatie.

De Bijbel noemt het: een verbond.

Om daarmee "in het minste dat ons is toevertrouwd ... getrouw te zijn."

Want straks ... o ja, straks, dan komt de dag van de afrekening. Wat dan?

*

We leven, broeders en zusters, jongelui, vandaag de dag in een prestatiegerichte maatschappij.

Er moet steeds meer in minder tijd worden gepresteerd.

Ondernemingen moeten elk jaar meer winst boeken.

Philips - hoorde ik op het Journaal - wil daarom het prestatieloon weer instellen.

Terecht is er vanuit de vakbeweging hiertegen verzet.

Mensen kunnen nu al het tempo niet meer bijbenen.

Raken overspannen of opgebrand.

In onze prestatiegerichte maatschappij wordt iemands waarde afgemeten aan de hoeveelheid winst, die hij voor zichzelf heeft weten te verzamelen.

Hoe verder iemand het voor zichzelf en zijn bedrijf geschopt heeft, des te zinvoller wordt zijn leven geacht.

Maar Jezus draait de rollen om.

De zin van je leven wordt niet bepaald door de resultaten die je voor jezelf bereikt ...

De zin van je leven wordt niet bepaald door de winst die je voor jezelf hebt geboekt ...

De zin van je leven wordt bepaald door de vraag: Wat heb je gedaan met het vermogen dat je is toevertrouwd?

Wat heb je gedaan met datgene dat je is toevertrouwd ... door Jezus? Toevertrouwd!

*

Het is opvallend dat het in deze gelijkenis gaat om ... slaven.

Slaven hadden geen eigen bezit.
Slaven konden voor zichzelf niets verdienen.
Wat ze ontvingen was niet hún eigendom.
De winst die ze maakten was voor hun heer.
Weet u, broeders en zusters, jongelui, dat is nou precies waar Jezus u en jou en mij wil laten voelen.
Je bent niet van jezelf. Je bent van Jezus.
Hij is de weg gegaan naar het kruis en in het graf.
Met zijn leven heeft Hij ons vrijgekocht.
Wij leven niet meer voor onszelf.
De mensen die Jezus niet kennen denken dat natuurlijk wel.
Ik leef voor mezelf.
Desnoods ten koste van anderen.
Wij zijn van Jezus.
Wij leven en werken - uiteindelijk - voor Hem.
En straks ... straks als Hij terugkomt - misschien wel binnen 10 tot 15 jaar - zal Hij ons ter verantwoording roepen.
Wat heb je met mijn pond - met mijn Geest - gedaan?

De eerste slaaf meldt: "Uw pond heeft tien ponden winst gemaakt."
En de tweede slaaf kan rapporteren: "Uw pond heeft vijf ponden opgebracht."
Opvallend is dat de slaven niet zeggen: 'Wij hebben hard gewerkt en gedaan wat we konden.
Moet u eens zien wat wij erbij verdiend hebben.'
Dát zeggen ze niet.
Ze wijzen van zichzelf af en wijzen naar hun heer: "Uw pond heeft winst gemaakt!"
Niet ónze prestaties, niet ónze inspanningen.
Uw Geest heeft gezorgd voor groei en vrucht.

En dan verschijnt die derde slaaf.
Hij had het pond in een doek opgeborgen.
Keurig ingepakt.
Hij dacht: Drie maanden het minimumloon ... dat is geen bedrag om handel te drijven of om grote dingen mee te doen.
Hij is bang, dat het pond hem bij de eerste de beste transactie, door de vingers zou glippen.
Dan heeft hij helemaal niets meer.
En hij kent zijn heer als een streng heer. Iemand die wegneemt wat hij niet uitgezet heeft.
Iemand die maait wat hij niet heeft gezaaid.
De slaaf komt niet eens op het idee om het pond op de bank te zetten en zo een paar shekels rente te kweken.
Hij doet helemaal niets met het ene pond.
Hij bergt het weg.

Ik ben bang, broeders en zusters, jongelui, dat dit vandaag aan de dag ook ontzettend veel gebeurt.
Misschien lijkt u of jij wel op die derde slaaf.
U zegt ook: Wat haalt het allemaal uit?

Wat heeft geloven vandaag nog voor nut?
Wat kun je vandaag nu nog beginnen met de Geest en met de Bijbel en met het geloof?
De wereld verandert er blijkbaar toch niets door.
Ben je dan niet bezig om het pond weg te stoppen?
Je gooit het niet weg ... maar je doet er eenvoudig niets mee.

Bij de andere slaven gebeurt het verrassende dat het pond zichzelf vermenigvuldigt.
Eén pond wordt vijf ponden.
Eén pond wordt zelfs tien ponden.
Zo staat het in de gelijkenis.
Ziet u daarin niet de kracht van de Geest van Jezus?
Ook wij, mogen vandaag, die kracht ervaren.
Wanneer wij met de Geest aan het werk gaan ...
Wanneer wij het van de Geest van Jezus verwachten ...
Wanneer wij ons door de Geest van God laten leiden ... zullen we het merken, dat het één pond zichzelf vermenigvuldigt.
De zaak van Jezus is géén verloren zaak.
Zie maar ... hoeveel mensen worden vandaag aan de dag met moderne communicatiemiddelen bereikt?
Nog 10 tot 15 jaar en iedereen op deze aarde kan het evangelie horen.
Dat is toch het werk van de Geest van Jezus?

*

Wanneer komt Jezus terug uit dat verre land?
We kunnen dat tijdstip weliswaar niet berekenen.
Maar ik ben er van overtuigd dat het eerder komt dan menigeen zich nu kan voorstellen.
Plotseling, als een dief in de nacht, op Gods tijd.
Maar áls Hij komt ... komt ook de afrekening.
We zullen allemaal rekenschap moeten afleggen van ons gebruik van datgene dat ons is toevertrouwd.
Van alles wat Jezus ons heeft nagelatem in zijn Geest en in zijn Woord.
Het zou toch verschrikkelijk zijn als je straks moet zeggen: 'Het spijt me, maar ik heb er eigenlijk niets mee gedaan.'
'Ik wist van de kracht van de Geest, maar ik heb er niet echt uit geleefd.'
'Ik wist van de bijbel, maar ik heb m'n leven er niet echt door laten bepalen.'
'Ik heb het pond in een doek weggeborgen.'

Jezus zegt: Ook wat je hebt zal je dan ontnomen worden.
Gods beloften ... ze worden je afgenomen.
Aan de andere kant is het geweldig als je - eenmaal staande tegenover Jezus - zult mogen zeggen: 'Uw pond heeft ... winst gemaakt.'
'Ik ben - door de kracht van uw Geest - toch de weg gegaan die U mij hebt gewezen.'
'Ik heb - door de kracht van uw Geest - het geloof niet kwijtgeraakt.'
'Ik heb - door de kracht van uw Geest - mijn verdriet kunnen verwerken.'
'Ik heb - door de kracht van uw Geest - mensen om mij heen toch echt liefgehad, hoe moeilijk het soms ook was.'

'Ik heb mij - door de kracht van uw Geest - ingezet voor de gemeente en voor de samenleving waarin in geplaatst werd.'

'Ik heb met uw pond écht iets gedaan.'

'Het kon allemaal nog anders en het kon misschien ook beter, maar ik heb echt geleefd uit de kracht van uw Geest en naar de norm van uw Woord.'

Dan zal Jezus zeggen: "Voortreffelijk, goed slaaf. In het minste zijt ge getrouw geweest. Ga in in de vreugde van uw Heer."

Zo mogen we, broeders en zusters, jongelui, werken totdat Jezus terugkomt.

Zo mogen we bidden: Maranatha: Kom, Heer Jezus, kom!

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden 26 maart 2000

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !